

Center for Kliniske Retningslinjer

” *Center for Kliniske
Retningslinjer skal på en
konstruktiv og proaktiv måde:*

- *synliggøre kliniske
retningslinjer indenfor
sundhedsområdet*
- *være meningsdannende
indenfor udvikling,
bedømmelse og anvendelse af
kliniske retningslinjer*
- *fremstå som ligeværdig
partner i det danske
sundhedsvæsen.*

”

Vision
Center for Kliniske Retningslinjer



CFKR

CENTER FOR
KLINISKE
RETNINGSLINJER
www.cfkr.dk

FORD

Dansk Sygeplejeselskab (DASYS) etablerede i 2008 Center for Kliniske Retningslinjer (CFKR), fordi der var behov for en instans, der kunne godkende kliniske retningslinjer af høj faglig og metodisk kvalitet. DASYS havde dokumenteret, at der kunne gælde vidt forskellige anbefalinger for plejen til samme problemstilling for samme patienttype. Der er derfor glædeligt, at initiativet har været bæredygtigt, og at CFKR her kan præsentere sin fjerde strategi.

I nærværende strategi er fokus fortsat på tiltag der understøtter:

- udvikling af kliniske retningslinjer af høj kvalitet,
- at praksis har let adgang til relevante kliniske retningslinjer,
- udvikling af metoder til udarbejdelse af kliniske retningslinjer.

Strategi for Center for Kliniske Retningslinjer 2019-2024 er udarbejdet af CFKR's sekretariat. Sekretariatet takker for god konstruktiv sparring fra DASYS's bestyrelse, Rådet for Center for Kliniske Retningslinjer og CFKR's Videnskabelige Råd.

Januar 2019

Pia Dreyer, Formand DASYS,
Helen Bernt Andersen,
Formand for Rådet for CFKR og
Preben Ulrich Pedersen,
professor, leder af CFKR

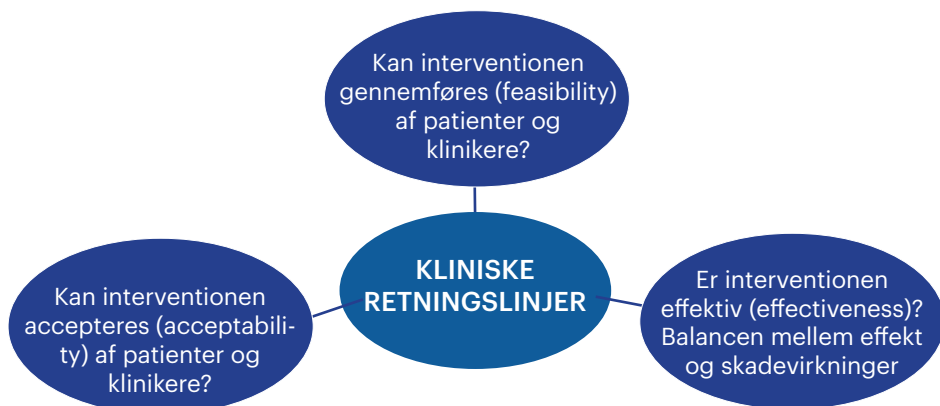
KLINISKE RETNINGS- LINJER

En klinisk retningslinje er defineret som ”systematisk udarbejdede udsagn, der kan bruges som beslutningsstøtte af fagpersoner, når de skal træffe beslutninger om passende og korrekt sundhedsfaglig ydelse i specifikke kliniske situationer, samt af patienter/borgere, som ønsker at få større indsigt i forløbet” (1). Kliniske retningslinjer tilvejebringer den foreliggende evidens inden for et afgrænset klinisk område. Dermed forbedres kvaliteten af grundlaget for sundhedsvæsnets ydelser (2,3,).

CFKR anvender Sundhedsstyrelsens (SST) definition og forslag til valg af metode ved udarbejdelse af kliniske retningslinjer, men forsøger også at kombinere dette med den internationale udvikling.

I Danmark er der fokus anbefalinger, der omhandler effekt af interventioner, men internationalt har WHO påpeget nødvendigheden

af, at kliniske retningslinjer skal integrere viden om både effekt (effectiveness), accept (acceptability) og gennemførlighed (feasibility), hvor dette er relevant (4). Det er også i tråd med at CFKR anser, at empirisk materiale, der er indsamlet, analyseret og præsenteret systematisk med anvendelse af anerkendte videnskabelige metoder, som grundlag for den samlede sum af evidens på forskellige niveauer.



Figur 1: Integrering af forskellige typer af evidens i kliniske retningslinjer. Model udarbejdet af CFKR.

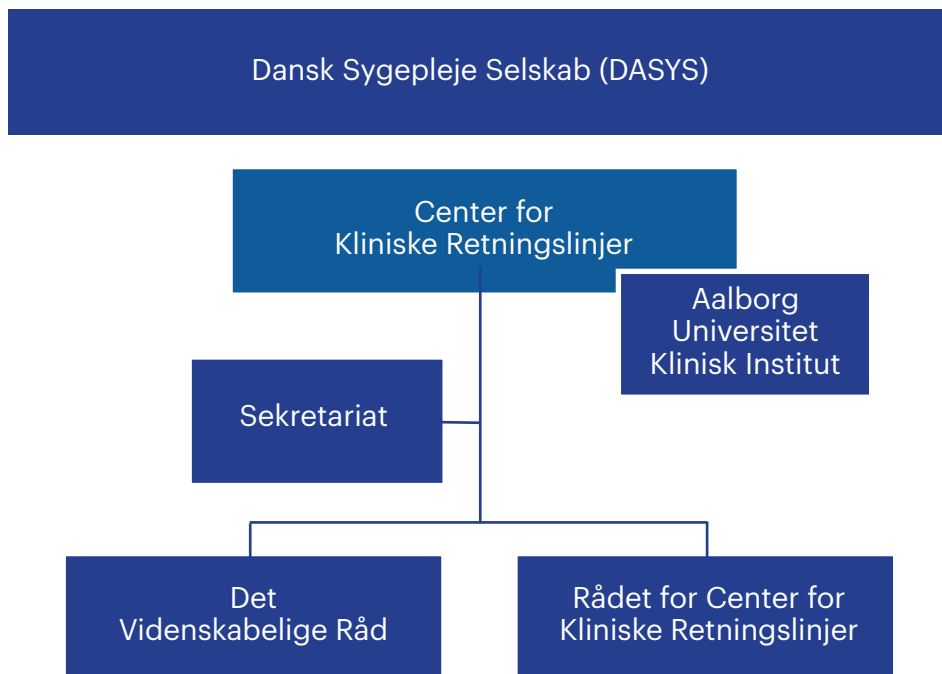
PLACERING AF CFKR

CFKR er en uafhængig og akademisk instans, der er placeret ved et sundhedsvidenskabeligt fakultet ved et dansk universitet. Den universitære tilknytning giver mulighed for, at igangsætte forsknings- og ph.d.-forløb af relevans for udarbejdelse og anvendelse af tværfaglige og tværsektorielle kliniske retningslinjer.

Centerets medlemmer er hospitaler, uddannelsesinstitutioner, kommuner og andre selskaber og organisationer, der udarbejder kliniske retningslinjer for sundhedsvæsenet. Medlemskontingent finansierer delvis driften af CFKR.

Sekretariatet ledes af en professor som er ansvarlig for den daglige drift og udvikling af CFKRs samlede kompetencer. Lederen referer til Rådet for Center for Kliniske Retningslinjer.

Derudover fungerer sekretariatet som sekretær for Det Videnskabelige Råd, der rådgiver om metodiske spørgsmål (5).



Figur 2: Oversigt over centerets organisering.

STRATEGI 1:

AT SIKRE HØJ FAGLIG OG METODISK KVALITET AF KLINISKE RETNINGSLINJER DER PUBLICERES INDENFOR SUNDHEDSOMRÅDET

CFKRs Videnskabelige Råd opdateres løbende om den nationale og internationale udvikling for udarbejdelse af kliniske retningslinjer. Det Videnskabelige Råd vurderer kontinuerligt behovet for opdatering og udvikling af metoder til udarbejdelse af kliniske retningslinjer i tæt samarbejde med relevante fagpersoner.

CFKR følger de nationale anbefalinger for udarbejdelse af kliniske retningslinjer og sikrer tæt samarbejde og koordinering med Sundhedsstyrelsen (Projekt Nationale Kliniske Retningslinjer).

Tiltag:

- Formanden for det Videnskabelige Råd skal være professor ved det sundhedsvidenskabeligt fakultet, der huser CFKR.
- Formanden for det Videnskabelige Råd vurderer årligt, om der er de nødvendige kompetencer i det Videnskabelige Råd.
- CFKR's sekretariatet ledes af en professor.
- Sekretariatets medarbejdere deltager i udvikling af kliniske retningslinjer.
- CFKR sikre, at bedømmelsesprocessen er af faglig og metodisk høj kvalitet. Der benyttes en tre trins bedømmelsesproces:
- **Trin 1:** Intern bedømmelse af CFKR's sekretariat. Faglig vurdering foretages af relevante videnskabelig og faglige fora.
- **Trin 2:** Ekstern bedømmelse ved trænede bedømmer med tilknytning til CFKR ved ad hoc ansættelse/tilknytning.
- **Trin 3:** Offentlig høring.
- Tilknytning som bedømmer sker efter kvalificeret ansøgning og bedømmelse. Udvalgelse sker på baggrund af kriterier udstukket af CFKR's videnskabelige råd.
- CFKR udbyde kurser, temadag og konferencer i systematiske reviews og udarbejdelse af kliniske retningslinjer i det omfang, det er relevant og efterspørges.

STRATEGI 2:

AT SIKRE PRAKSIS LET ADGANG TIL GODKENDTE KLINISKE RETNINGSLINJER OG SYSTEMATISKE REVIEWS

CFKR vedligeholder en database (www.cfkr.dk) over godkendte og igangværende kliniske retningslinjer samt systematiske reviews publiceret i samarbejde med CFKR. Databasen skal være opdateret, logisk og struktureret.

Tiltag:

CFKR samler kliniske retningslinjer publiceret af Sundhedsstyrelsen og CFKR, samt nationale vejledninger udarbejdet af Statens Serum Institut. (www.cfkr.dk).

Kliniske retningslinjer, udarbejdet på grundlag af SST metodehåndbog og som har været gennem bedømmelsesprocessen i CFKR, vil også blive publiceret på hjemmesiden uanset tilhørsforhold.

www.cfkr.dk opdateres og revideres løbende, og fremstår aktuel og brugervenlig.

CFKR informerer om godkendte kliniske retningslinjer og nyheder ved anvendelse af relevante medier som beskrevet i CFKRs kommunikationsstrategi.

Oversigt over protokoller for systematiske reviews og systematiske reviews, der er udarbejdet i samarbejde med CFKR. fremgår af www.cfkr.dk/publikationer.

Kommunikation, herunder anvendelse af sociale medier, følger CFKRs kommunikationsstrategi.

STRATEGI 3:

AT DELTAGE I DEN METODISKE UDVIKLING AF KLINISKE RETNINGSLINJER BÅDE NATIONALT OG INTERNATIONALT

CFKR samarbejder med både nationale og internationale organisationer og grupper for dermed at sikre Centrets medarbejderes metodiske indsigt ved udvikling af kliniske retningslinjer. Internationalt har der i en årrække været arbejdet på at inddrage flere typer af evidens som grundlag for anbefalinger i kliniske retningslinjer figur 1.

Når anbefalinger i kliniske retningslinjer udarbejdes med fokus på om de er effektive, acceptable og gennemførbare understøtter det implementeringen af anbefalingerne fra en kliniske retningslinjer. Accept og gennemførbare bygger bla. på kvalitative studier. Nationalt mangler der udvikling og beskrivelser af metoder til, hvordan flere typer af evidens kan integreres i kliniske retningslinjer. CFKR vil deltage i den internationale udvikling på området.

I tilfælde af manglende forskning vil anbefaling i kliniske retningslinjer blive baseret på konsensus i arbejdsgruppe. Denne proces kan i nogle tilfælde mangle den nødvendige metodiske stringent og transperens.

Tiltag:

- Sekretariatets medarbejdere samarbejder med nationale og internationale organisationer, som udvikler kliniske retningslinjer.
- Sekretariatets medarbejder deltager i relevante arbejdsgrupper nationalt og internationalt mhp udvikling af metoder relevant for udvikling af kliniske retningslinjer.
- Der etableres et samarbejde med GRADE CERQual*¹ projektgruppen med mhp. metodeudvikling.
- CFKR skal have tilknyttet en adjungeret professor, der har ekspertise i at bedømme kvalitative studier og aggregere fund fra disse. Professoren skal endvidere være en aktiv del af et veletableret internationalt netværk, der arbejder med at udvikle metoder til at vurdere og integrere kvalitative studier.
- CFKR er medlem af GRADE working group (6) og medlem af GRADE Center Adelaide og arbejder på at blive et Nationalt GRADE Center.
- CFKR er medlem af G-I-N² Nordic (7).
- CFKR arbejder på at blive medlem af Cochrane Nursing Care Field (8).
- CFKR skal fortsætte samarbejde med Joanna Briggs Institute (9) og bibeholde status som "Center of Excellence".
- CFKR arbejder på at beskrive metoden til at udvikle anbefalinger baseret på konsensusanbefalinger i kliniske retningslinjer.
- CFKR indgår i forskningsaktiviteter, hvor det er relevant i forhold til

¹ Confidence in the Evidence from Reviews of QUALitative research

² Guidelines International Network



REFERENCE

1. Sundhedsstyrelsen (2015). Hvad er en National Klinisk Retningslinje.
https://www.sst.dk/da/nkr/~/_media/A4755BoE814A49F6B1375D8085Co55FE.ashx
2. Pedersen PU, Tracey A, Sindby JE, Bjerrum MB. Preoperative oral hygiene recommendation before open-heart surgery: patients' adherence and reduction of infections – a quality improvement study. BMJ Quality
3. Stenkjaer RL, Pedersen PU, Hundrup YA ,Weis J (2019) Evaluation of NICU nurses competence in pain assessment 5 years after implementation of the COMFORTneo scale; Advances in Neonatal Care; 2019, In Press.
4. WHO (2012). Handbook for guideline development. https://www.sst.dk/da/nkr/~/_media/A4755BoE814A49F6B1375D8085Co55FE.ashx
5. Center for Kliniske Retningslinjer (2013). Statusdokument. http://cfkr.dk/media/343516/kommissorium_-_endeligt_september_2013.pdf
6. GRADE working group
<http://www.gradeworkinggroup.org/>
7. GIN Nordic: <https://www.g-i-n.net/regional-communities/g-i-n-nordic-community>
8. Cochrane Nursing Care Field:
<https://nursingcare.cochrane.org/>
9. Joanna Briggs Institute:
<http://joannabriggs.org/>



CENTER FOR
KLINISKE
RETNINGSLINJER

www.cfkr.dk